

Олександр Юріков,

викладач циклу загальних та кримінально-правових дисциплін Київського центру первинної професійної підготовки «Академія поліції» Навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ, доктор філософії

Oleksandr Yurikov,

Lecturer of the cycle of general and criminal law disciplines of the Kyiv Center of Primary Professional Training «Police Academy» of Educational and Scientific Institute № 1 of the National Academy of Internal Affairs, PhD in Law
<https://orcid.org/0000-0002-6900-6887>

РОЗВИТОК Е-ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

DEVELOPMENT OF E-DEMOCRACY IN UKRAINE DURING THE POST-WAR PERIOD

The full-scale invasion of the Russian Federation into Ukraine had a negative impact on the development of electronic democracy. The activities of state authorities at that time were aimed at organizing the protection of the territorial integrity and independence of Ukraine, but the work on electronic democracy did not stop completely. The intensification of work on its development actively resumed after June 23, 2022, when Ukraine was recognized as a candidate for membership in the European Union. The implementation of measures in the conditions of martial law is very important, however, in view of the effective actions of the Ukrainian military at the front, the author has developed a plan of measures aimed at implementing electronic democracy in the de-occupied territories, in particular, the following must be implemented: 1) restore access to the Internet as soon as possible; 2) it is necessary to acquaint people with all the innovations that took place in Ukraine during their occupation (introduction of new forms of state management, etc.); 3) it is necessary to quickly identify persons, in particular those who received a document of illegal formations at the age of 16 and do not have any official documents confirming their identity (issuance of ID cards, etc.); 4) to ensure effective communication between residents at state authorities or local self-government bodies through electronic petitions, polls in the Diya application, posting proposals on the formation and implementation of the public budget on the websites of city councils, etc.

Keywords: *electronic democracy, state, power, post-war period, reconstruction of Ukraine.*

8 листопада 2017 року розпорядженням Кабінету Міністрів України № 797-р було схвалено Концепцію розвитку електронної демократії в Україні та план заходів щодо її реалізації (далі – Концепція). Метою цієї Концепції є формування політичних, організаційних, технологічних та ідеологічних умов розвитку електронної демократії в Україні, що характеризується зростанням широкого долучення громадян до комунікації, співпраці з органами державної влади, контролю за ними, участі у виробленні політики, розвитку самоорганізації та самоврядування, а також рівнем довіри до суб'єктів владних повноважень; узгодження стандартів державної політики зазначеної сфери з міжнародними, зокрема європейськими стандартами [1].

Крім того, Концепція спрямована на вирішення наступних проблем: 1) невизначеність державної політики у сфері електронної демократії, а також шляхів її реалізації; 2) недосконалість нормативно-правової бази, що регулює сферу розвитку електронної демократії та підзвітності громадянину суб'єктів владних повноважень з використанням сучасних можливостей інформаційно-комунікаційних технологій; 3) низький рівень залучення суб'єктів громадянського суспільства до процесів удосконалення державної політики, а також до імплементації її окремих інструментів; 4) відсутність даних щодо доступності використання нових інструментів електронної демократії для осіб з інвалідністю, зокрема із сенсорними порушеннями (в тому числі слуху та зору); 5) відсутність достатньої електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів і недостатній рівень

розвитку інформаційної інфраструктури; 6) недостатність єдиних стандартів ідентифікації громадян і підходів до створення, зберігання та використання електронних даних незалежно від використання систем і технологій; 7) наявність цифрової нерівності внаслідок недостатньо розвиненої інфраструктури доступу до Інтернету залежно від географічного положення та типів населених пунктів; 8) низький рівень готовності державних службовців, посадових осіб органів місцевого самоврядування, фізичних та юридичних осіб до запровадження електронної демократії, недостатність рівня знань і навичок у державних службовців, посадових осіб органів місцевого самоврядування, громадян щодо розвитку електронної демократії [1].

У 2022 році розпочалося повномасштабне вторгнення РФ в Україну, що негативно позначилося на процесі розвитку електронної демократії. Діяльність органів державної влади у цей час була спрямована на організацію захисту територіальної цілісності та незалежності України, однак цілком робота над електронною демократією не зупинилася. Активізація роботи над її розвитком активно відновилася після 23 червня 2022 року, коли Україну було визнано кандидатом на члени в Європейський Союз. У зв'язку з цим, в умовах воєнного стану Уряд зміг адаптуватися та продовжити розвиток електронної демократії.

Реалізація заходів в умовах воєнного стану є надважливим, однак, з огляду на ефективні дії військових України на фронті, слід розробити план заходів, спрямованих на запровадження електронної демократії на деокупованих територіях. Особливостями роботи в таких регіонах, зокрема тих, які зазнали значних руйнувань, буде майже повна відсутність доступу до мережі Інтернет. Що стосується територій, які були окуповані з 2014 року, то там необхідно передусім тривалий час ознайомлювати осіб з усіма нововведеннями, які відбулися в Україні за час їх окупації. Крім того, необхідно буде ідентифікувати осіб (видача ID-карток тощо), зокрема тих, хто отримував документ незаконних формувань «ДНР» та «ЛНР» у віці 16-ти років і немає жодних офіційних документів, що підтверджують особу.

Після реалізації комплексу зазначених вище дій, необхідно переходити до наступного етапу – залучення осіб до опитувань щодо формування та виконання громадського бюджету. Звісно ці питання не повинні стосуватися відбудови зруйнованої інфраструктури, що здійснюватимуть обов'язково. Це стосується подальшого розвитку регіонів.

Після деокупації АР Криму та тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей в Уряді буде можливість розвивати ці регіони з огляду на потреби не лише держави, а й місцевого населення. Це можливо забезпечити ефективною комунікацією між мешканцями на органами державної влади чи місцевого самоврядування через електронні петиції, опитування в застосунку Дія, розміщення на сайтах міськрад пропозиції щодо формування та виконання громадського бюджету тощо.

З огляду на зазначене вище, можна дійти висновку, що у повоєнний період на деокупованих територіях України для розвитку електронної демократії необхідно здійснити наступне: 1) якнайшвидше відновити доступ до мережі Інтернет; 2) необхідно ознайомити осіб з усіма нововведеннями, які відбулися в Україні, за час їх окупації (введення нових форм управління державою тощо); 3) необхідно швидко ідентифікувати осіб, зокрема тих, хто отримував документ незаконних формувань «ДНР» та «ЛНР» у віці 16-ти років і немає жодних офіційних документів, що підтверджують особу (видача ID-карток тощо); 4) забезпечити ефективну комунікацією між мешканцями на органами державної влади чи місцевого самоврядування через електронні петиції, опитування в застосунку Дія, розміщення на сайтах міськрад пропозиції щодо формування та виконання громадського бюджету тощо.

Список використаних джерел

1. Про схвалення Концепції розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації : розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листоп. 2017 р. № 797-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2017-%D1%80#Text>.